

NATO od Walesu k Varšave (2.panel)

Druhej panelovej diskusie Slovenského bezpečnostného fóra 2015 s názvom NATO od Walesu k Varšave sa zúčastnili Tomáš Valášek, veľvyslanec SR pri NATO, genmjr. Pavel Macko, zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR a riaditeľ Centra pre európske a severoatlantické vzťahy Róbert Ondrejcsák. Diskusiu moderoval čestný prezident EAC Mário Nicolini.

Na úvod Tomáš Valášek potvrdil premisu, že bezpečnosť je základnou úlohou vlády, ktorá zaznela počas kľúčového prejavu Jána Figeľa. Zdôraznil, že Slovenská republika vzhľadom na svoje geopolitické postavenie podporuje prehodnotenie a aktualizáciu obranných plánov Severoatlantickej aliancie. Zároveň dodal, že je potrebné zvážiť, či súčasná štruktúra rozmiestnenia síl NATO zodpovedá aktuálnym potrebám. Diskutujúci sa následne zhodli na potrebe nadviazania dialógu s Ruskom. Ten však musí vychádzať z jasnej pozície a z dôkladného zabezpečenia východných hraníc.

Okrem Ruska sa však NATO musí sústrediť aj na dianie na juh od svojich vonkajších hraníc, konkrétne na nestabilitu v Líbyi a Sýrii. Severoatlantická aliancia je pripravená pomôcť pri budovaní bezpečnostných sektorov, vysielaní poradcov a uskutočňovaní výcvikov. Momentálne však absentuje existencia stratégie, ktorá by sa zameriavala na krajiny, ktoré ešte neskolabovali. Veľvyslanec Valášek zároveň priznal, že momentálne je riešenie situácie v týchto štátoch kvôli nejednotnosti vlády mimoriadne zložitá a v samotnej Severoatlantickej aliancii neexistuje vôľa na uskutočnenie potrebných krokov, a to najmä zo strany štátov, ktoré sa nachádzajú v blízkom susedstve.

Integrálnou súčasťou diania v NATO sú, samozrejme, aj slovenské ozbrojené sily. Genmjr. Macko však priznal, že OS SR momentálne zaostávajú pri modernizácii a SR je aj naďalej závislá od ruskej technológie. Dlhodobý proces modernizácie je komplikovaný aj faktom, že Slovensko muselo okrem modernizácie naštartovať aj proces prepájania so spojencami. V súčasnosti však prebieha celý rad opatrení, ktoré smerujú k zvýšeniu výkonu OS SR a schopnosti reagovať na celé spektrum hrozieb a kríz.

Róbert Ondrejcsák považuje za jeden z hlavných problémov neexistujúcu strategickú komunikáciu, vládni predstavitelia totiž zaostávajú v komunikácii bezpečnostných tém smerom k verejnosti. Ako príklad uviedol krízu na Ukrajine, pri ktorej sme mohli byť lídrom v Aliancii, slovenská komunikácia však bola rozporuplná a prehnane politická. Slovenskí politickí predstavitelia by mali brať do úvahy fakt, že je našim najdôležitejším bezpečnostným záujmom, aby Severoatlantická aliancia bola silná aj v našom regióne.

Po úvodných vyjadreniach sa diskutujúci zaoberali otázkami z auditória. Prvá z nich sa týkala hybridných hrozieb. Veľvyslanec Tomáš Valášek uviedol, že hybridné hrozby sa na pôde NATO aktívne riešia už od februára 2014 a táto skutočnosť ovplyvňuje aj zmýšľanie NATO o budúcich konfliktoch. Za základný predpoklad včasnej reakcie považuje pán Valášek informovanosť a uznáva, že v súčasnosti už došlo k zlepšeniu spôsobu poskytovania spravodajských informácií do politického rozhodovania. Genmjr. Macko nepovažuje hybridné hrozby za novinku, novými sú len intenzita týchto hrozieb a používané nástroje. Diskutujúci sa zhodli na tom, že NATO je momentálne v stave hybridného konfliktu, a preto je aj Slovensko ako člen Aliancie v rovnakej situácii.

Rečníci sa následne vyjadrili aj k vnútornej situácii v rámci NATO. Podľa veľvyslanca Valáška momentálne chýba líderstvo, ktoré bolo viditeľné v minulosti. Generálny tajomník postupuje opatrne a zo strany USA môžeme pozorovať stiahnutie, ktoré prebieha už približne osem rokov. Spojenci v európskom regióne však aj naďalej úzko spolupracujú a podľa Róberta Ondrejcsáka by summit vo Varšave mohol vyvrcholiť oficiálnou pozvánkou na členstvo pre Čiernu Horu. Veľká diskusia medzi spojencami sa očakáva pri otázke udelenia akčného plánu pre Bosnu a Hercegovinu, podobne je to aj v prípade Macedónska.

NATO by však nemalo zabúdať aj na ďalšie krajiny, ktoré momentálne nechcú alebo sa nemôžu stať členmi. Smerom k nim by mal byť vyslaný jasný signál ohľadom ich budúceho členstva. Jedným z takýchto partnerov je aj Gruzínsko, ktoré momentálne patrí k najsilnejším prispievateľom do aliančných operácií, podpora členstva medzi gruzínskym obyvateľstvom je na úrovni 77 %. Existujú však spojenci, ktorí nesúhlasia s ich členstvom, či dokonca ani s ich zaradením do MEP, teda akčného plánu členstva.

Na záver panelovej diskusie sa všetci účastníci zhodli, že členstvo Slovenskej republiky v NATO je kľúčové pre jeho bezpečnosť a stabilitu. Slovenská republika by preto nemala byť len pasívnym pozorovateľom.